DEKRET BISKUPA KALISKIEGO
USTANAWIAJĄCY HERB DIECEZJI KALISKIEJ

Diecezja Kaliska została powołana do istnienia przez papieża św. Jana Pawła II bullą *Totus Tuus Poloniae Populus* dnia 25 marca 1992 roku. Patronem diecezji został ustanowiony św. Józef, Oblubieniec NMP i Opiekun Zbawiciela, odbierający od wieków należną cześć w kaliskim sanktuarium, a któremu od samego początku istnienia Kościoła Kaliskiego zostało zawierzone dzieło budowy jedności diecezji powstałej z sześciu części dotychczas funkcjonujących na tym terenie Kościołów partykularnych.

Po 25 latach, dziękując Bogu w Trójcy Jedynemu za Diecezję Kaliską, mając świadomość wielkich dzieł, jakie dzięki wysiłkowi duchowieństwa i wiernych dokonały się tak w dziedzinie duchowej jak i materialnej, pamiętając o chlubnym dziedzictwie wiary naszych przodków zamieszkujących na przestrzeni wieków teren diecezji i dla podkreślenia dokonanego dzieła integracji w jeden Lud Boży Kościoła Kaliskiego,

niniejszym ustanawiam z dniem dzisiejszym
HERB DIECEZJI KALISKIEJ
według podanego poniżej wzoru wraz z dołączonym opisem.

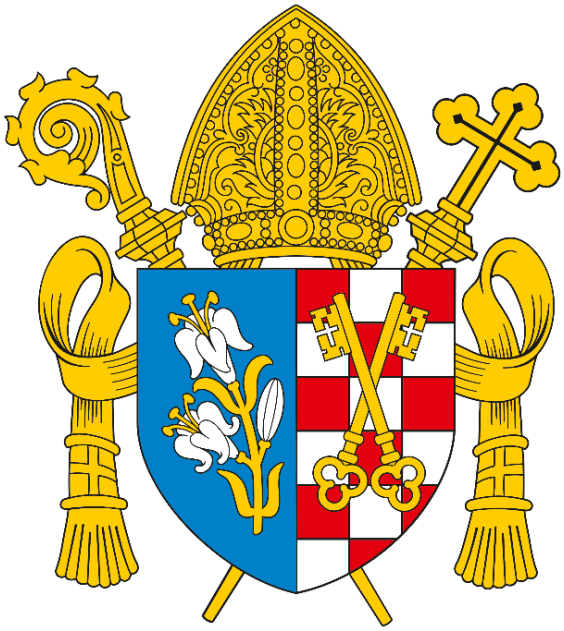

/-/ Bp Edward Janiak
Biskup Kaliski

Ks. Marcin Papuziński
Wicekanclerz Kurii

Kalisz, dnia 19 marca 2017 roku
W uroczystość św. Józefa, Oblubieńca NMP, Patrona Diecezji Kaliskiej
L dz. 436/2017

OPIS HERBU DIECEZJI KALISKIEJ

Pierwotnie Kościół odrzucał herby jako niezgodne z charakterem posługi duszpasterskiej. Wywodziły się one przede wszystkim od znaków rycerskich, a więc kojarzyły się z wojną. Jednakże wraz z upływającym czasem herby stały się nieodłączną częścią praktyki administracyjnej Kościoła, a w tym hierarchii kościelnej, bowiem pierwotnie biskupi używali swoich herbów rodowych, jako herbów biskupich, jako wyraz sprawowania funkcji w porządku prawnym. Taka praktyka zaowocowała zgodą Kościoła na używanie herbów. Oprócz biskupów zwyczaje heraldyczne przejęły również instytucje kościelne takie jak: zakony, zgromadzenia zakonne, kapituły, konfraternie, klasztory, urzędy kościelne, a także diecezje.

Dla odróżnienia od herbów biskupich, których tarczę zdobi się kapeluszem z chwostami i krzyżem, tarcze diecezji zdobi się z kolei infułą, krzyżem i pastorałem. Tak więc herb diecezji zdobi infuła, a za tarczą umieszczane są krzyż procesyjny skrzyżowany z pastorałem obróconym krzywaśnią na zewnątrz.

Niektóre diecezje mają ten przywilej, że posługują się herbami historycznymi, które mają wielowiekową tradycję. Jednakże Kościół jest instytucją żywą, także pod względem administracyjnym i w tym zakresie następują zmiany, tworzone są nowe diecezje. Tak jest w przypadku diecezji kaliskiej, która powołana została do życia przez papieża Jana Pawła II w 1992, a więc dwadzieścia pięć lat.

Jak zauważa ks. dr Paweł Dudziński współcześnie herby diecezji kreuje się opierając się na następujących przesłankach:

1. Symbole religijne, które swoim przesłaniem mają podkreślić kościelny charakter znaku heraldycznego

2. Atrybuty ikonograficzne patrona diecezji, który niekoniecznie musi być identyczne z *patrocinium* kościoła katedralnego

3. Fakty dotyczące erygowania diecezji: elementy herbu panującego papieża, zakonu którego działalność misyjna stworzyła zalążek wspólnoty chrześcijańskiej na danym terenie, znaki przypominające o szczególnie zasłużonej postaci

4. Heraldyka terytorialna.

Biorąc pod uwagę wyżej wymienione wytyczne przystąpiono do projektu herbu diecezji kaliskiej. Jak wspomniano wcześniej diecezja kaliska erygowana była na podstawie buli papieskiej *Totus tubus Poloniae Populus*. Jej terytorium wyodrębniono z sześciu innych funkcjonujących diecezji: poznańskiej, włocławskiej, gnieźnieńskiej, częstochowskiej, wrocławskiej i opolskiej. Z tej pierwszej w granicach diecezji kaliskiej znalazło się najwięcej bo aż 9 dekanatów, z liczbą wiernych sięgającą około 320 tys. Z diecezji włocławskiej do diecezji kaliskiej włączono 5 dekanatów, a z pozostałych diecezji od 3 do 1,5 dekanatów. Kreując herb diecezji kaliskiej odstąpiono od pomysłu wykorzystania wątków związanych ze wszystkimi wspomnianymi diecezjami, z przyczyn kompozycyjnych i wymogów sztuki heraldycznej, która zaleca prostotę. Wykorzystanie różnorodnych elementów wymagałoby zastosowania tarczy wielopolowej, a to z kolei zatarłoby przekaz ikonograficzny.

Pierwszym ordynariuszem diecezji kaliskiej obrany został ks. bp Stanisław Napierała, który wcześniej, bo od roku 1980 był biskupem pomocniczym w archidiecezji poznańskiej. Z kolei na stolicę diecezji wybrano Kalisz, który uznawany jest za najstarsze miasto w Polsce. Miasto słynie również z kultu jakim obdarza się tu św. Józefa, patrona rodzin. Odbiera on swój kult w wizerunku Świętej Rodziny w bazylice, która stanowi sanktuarium jemu dedykowane.

W oparciu o wspomniane wcześniej przesłanki, na których opierać powinno się konstrukcję nowego herbu diecezji, wykorzystano kilka ważnych atrybutów. Pozwoliły one opracować herb diecezji kaliskiej w następującej postaci:

W tarczy gotyckiej średniowiecznej dzielonej w słup, w polu prawym błękitnym wyobrażona lilia naturalna o złotej łodydze i białych kwiatach. W polu lewym, szachowanym w barwach biało-czerwonych, ułożone złote skrzyżowane klucze. Kolor błękitny symbolizuje Matkę Bożą, zaś lilia jest w tym przypadku symbolem św. Józefa. Wizerunek wykorzystany w herbie inspirowany jest znajdującym się na obrazie św. Józefa w kaliskim sanktuarium. Z kolei pole szachowane nawiązuje do pola tarczy herbu Ziemi Kaliskiej. Ułożone na nim klucze symbolizują władzę w Kościele, którą Chrystus przekazał św. Piotrowi, swojemu następcy. Są również nawiązaniem do archidiecezji poznańskiej, z której wywodził się pierwszy ordynariusz diecezji kaliskiej.

Tarczę herbową zdobią złota infuła zaopatrzona opadającymi z tyłu dwiema wstęgami (*vittae*) oraz krzyż procesyjny skrzyżowany z pastorałem. Wszystkie te elementy mają barwę złotą.

Prof. nadzw. dr hab. Piotr Gołdyn
Ks. dr Paweł Dudziński